

ideaal

asn bank

Magazine voor klanten van ASN Bank
Winter 2016

Dokter Denis Mukwege:

**'Vrouwen durven
geen aangifte te
doen, de schaamte
is te groot'**

03 *Betaalrekening en credit-
card nu eerste zes maanden gratis*

18 *Je rente en informatie
voor je belastingaangifte*

20 *Tips: duurzaam de
winter door*

ideaal

is ook online beschikbaar.
Kijk voor meer informatie
op asnbank.nl/ideaal

Dokter Denis Mukwege helpt slachtoffers van seksueel geweld:

‘De kracht van Congolese vrouwen inspireert mij’

Al meer dan vijftigduizend slachtoffers van seksueel geweld behandelde Denis Mukwege in zijn ziekenhuis in Oost-Congo. Om deze vrouwen een stem te geven reist hij de wereld rond en vraagt aandacht voor de stelselmatige verkrachtingen die zijn land ontwrichten. ‘Pas als de daders worden vervolgd, kunnen we onze samenleving herbouwen.’

Hoe kwam u ertoe om uw leven in dienst te stellen van de slachtoffers van seksueel geweld?

‘Dat was geen keuze, het is me overkomen. Ik begon in 1999 het Panzi-ziekenhuis om de strijd aan te binden met kraambedsterfte. Dat is een groot probleem in Congo: op elke honderdduizend bevallingen sterven duizend moeders, onacceptabel veel. In de eerste week meldde zich een vrouw die op een afschuwelijke manier was verkracht en verminkt. Toen dacht ik nog dat het om een incident ging. Maar in de weken die volgden, bleven de slachtoffers van seksueel geweld toestromen. En dat is nooit opgehouden. Inmiddels hebben we meer dan vijftigduizend vrouwen geholpen.’

‘Vrouwen durven geen aangifte te doen, de schaamte is te groot. Daarom moeten we de stilte doorbreken.’

Waarom is seksueel geweld zo wijdverspreid in Congo?

‘In Oost-Congo woedt sinds de jaren negentig een bloedige strijd die in essentie gaat om de macht over kostbare grondstoffen. Verkrachting wordt ingezet als oorlogswapen. Het doel is niet alleen om de vrouwen te vernederen en ontmenselijken, maar om de hele

gemeenschap kapot te maken. Want de verkrachtingen vinden plaatsen ten overstaan van echtgenoten, kinderen, het hele dorp. Overigens is dit geen specifiek Congolees probleem; het gebeurt overal in oorlogsgebieden.’

Wat is het lot van deze vrouwen en meisjes?

‘Dat is afschuwelijk. Behalve dat ze getraumatiseerd zijn, hebben ze ook allerlei lichamelijke problemen. Hun genitaliën zijn verminkt met pistolen, bajonetten, stokken, soms zelfs met chemicaliën. Daardoor zijn ze incontinent. De schande en schaamte zijn groot. Vaak worden ze verstoten uit de gemeenschap.’

In hoeverre kunt u deze slachtoffers helpen?

‘In 95 procent van de gevallen lukt het ons om ze fysiek te herstellen, wat noodzakelijk is om een nieuw leven te kunnen opbouwen. Dat klinkt heel acceptabel, maar het betekent nog steeds dat het bij vijftig van elke duizend vrouwen niet lukt. Dat zijn mensenlevens die kapot zijn gemaakt, diep tragisch.’

Hoe gaat u zelf om met al dat leed?

‘Dat blijft moeilijk. In het begin kon ik de verhalen van deze vrouwen bijna niet geloven. Ik vond het onvoorstelbaar dat de ene mens de ander zoiets kan aandoen. Uiteindelijk raakte ik erdoor getraumatiseerd. Dat was een van de redenen om een psycholoog aan te nemen. In de eerste plaats om de vrouwen te helpen bij hun genezingsproces, maar ook voor onszelf, het ziekenhuispersoneel. Want veel van onze medewerkers hebben psychische problemen.’

Medische hulp, psychische hulp, wat hebben deze vrouwen nog meer nodig?

‘We geven ze ook sociaal-economische hulp, zodat ze hun leven op de rails krijgen. En, heel belangrijk, we geven juridische bijstand. Het streven is: gerechtigheid. Die is er nu niet. Deze misdaden blijven vrijwel altijd onbestraft. Vrouwen durven geen aangifte te doen, de schaamte is te groot. Daarom moeten we de stilte doorbreken, hun verhalen bekendheid geven en uiteindelijk de daders voor het gerecht slepen.’

Foto: Josje Deekens

Is uw streven naar gerechtigheid ook de reden voor de aanslag op uw leven in 2012?

‘Waarschijnlijk wel. In Congo lopen veel daders die zich door mijn oproep bedreigd voelen. Maar gerechtigheid is essentieel: zonder kunnen we geen gezinnen, geen gemeenschap, geen land herbouwen. Een groot probleem is dat veel van de mensen die vandaag de dag Congo besturen, afkomstig zijn uit het leger. Ze hebben zich schuldig gemaakt aan seksueel geweld of het gesanctioneerd. Daarom hebben we de internationale gemeenschap hard nodig. Waarom geldt er wel een verbod op chemische en nucleaire wapens, maar niet op de inzet van systematische verkrachtingen als oorlogswapen?’

WIE IS DENIS MUKWEGE?

Denis Mukwege runt in Oost-Congo een kliniek voor vrouwen die het slachtoffer zijn van seksueel geweld. In het gebied van de Grote Meren in Centraal-Afrika woedt al twintig jaar een bloedig conflict. Daarbij verkrachten soldaten en rebellen structureel vrouwen om zo de samenleving te ontwrichten. Dokter Mukwege heeft al vijftigduizend slachtoffers behandeld. Daarnaast is hij een groot deel van zijn tijd in het buitenland om aandacht te vragen voor deze oorlogsslachtoffers – in Congo, maar ook elders – die veelal in stilte lijden. In 2012 werd er een aanslag op zijn leven gepleegd; sindsdien leeft hij onder permanente bewaking. Voor zijn werk kreeg hij talloze prijzen, waaronder drie nominaties voor de Nobelprijs voor de Vrede. Hij was de hoofdspreker op MorgenVandaag, het jaarlijkse duurzaamheidsfestival van ASN Bank afgelopen september in Utrecht.

www.mukwegefoundation.org

U geeft overal ter wereld spreekbeurten om hier aandacht voor te vragen. Wanneer besloot u dat uw werk in het ziekenhuis niet voldoende was?

‘Toen een meisje het ziekenhuis werd binnengebracht dat het kind is van een vrouw die ik ooit had geholpen. Ik besepte dat ik de volgende generatie slachtoffers in mijn operatiekamer had. Dit is een geweldscyclus zonder einde. Ik besef dat mijn werk in het ziekenhuis alleen niet genoeg is. We moeten de wereld laten weten wat er gebeurt om deze gruweldaden een halt toe te roepen.’

Heeft u zelf ooit met daders gesproken?

‘Je moet onderscheid maken tussen soldaten en bevelhebbers. De daders zijn veelal kindsoldaten die zijn gehersenspoeld om dit soort gruwelijkheden te begaan. Met zulke jongens heb ik wel gesproken. Natuurlijk moeten zij berecht worden voor hun misdaden, maar ze moeten ook worden geholpen. Zij zijn ook slachtoffer van het conflict. Dat geldt niet voor de bevelhebbers. Zij zetten verkrachting willens en wetens in als oorlogswapen. Voor deze groep gelden geen verzachtende omstandigheden.’

U wilt dat de internationale gemeenschap druk uitoefent op Congo om dit geweld aan banden te leggen. Wat kunnen wij als individuen ondertussen doen?

‘De grondstoffenstrijd vormt de bron van het geweld in Congo. Het gaat vooral om mineralen en metalen die gebruikt worden in telefoons, laptops en andere elektronica. Koop je zo’n apparaat, stel jezelf dan de vraag: waar komen de grondstoffen vandaan? Bedrijven moeten druk voelen vanuit consumenten om daar op een transparante manier verantwoording over af te leggen. Alleen zo bereiken we uiteindelijk een “schone” productie in Congo.’

U zet zich al bijna twintig jaar in voor slachtoffers van seksueel geweld en de oplossingen lijken nog ver weg. Hoe blijft u gemotiveerd?

‘Laat me dat illustreren met een anekdote. Op een dag arriveerde er een vrouw in het ziekenhuis. Ze lag in coma en was er vreselijk aan toe. Na drie dagen kwam ze bij bewustzijn en haar eerste vraag was: waar zijn mijn kinderen, hebben ze wel te eten? Je zweeft tussen leven en dood en dan denk je nog steeds aan anderen. De kracht van de vrouwen van Congo motiveert mij om door te gaan met dit werk.’ ●